

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DIENE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN

15 cent de regel

halve: 35 cent de regel

(Verschijnende driemaal ter week: Woensdag, Donderdag en Zaterdag)

Het Adres

van de

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

(Zie ons vorig Nummer.)

Niets is medelijdenswaardiger, dan de houding der ministerieele pers tegen over het antwoord op de troonrede. Niet slechts is spotlust veranderd in hoogern ernst; maar er zweeft zelfs een soort van ontmoediging, van demood in hare bewoordingen, die zich vruchteloos afstoven, om het adres eenigen schijn van goedkeuring nopens de handelingen en den gang des bestuurs af te persen.

Wij waren niet voornemens het adres noodzakelijk uit dat oogpunt te beschouwen. Maar dewijl het blad van den Heer van Hall, die met den Heer Rochussen de protestantische oligarchie in het ministerie schijnt te vertegenwoordigen, de zaak eenmaal op dat terrein gebragt heeft, zoo willen ook wij het onze daarvan zeggen, en zien, wat de kamer nopens het ministerie heeft vermeend te moeten doen.

Vooreerst is er in het geheele stuk niet eene uitdrukking, waaruit men zou kunnen afleiden, dat de kamer in de regering, dat is in het ministerie, vertrouwen stelt.

Indien men niet wist, hoeveel onbeschaamdheid een ministerieel blad aan den dag kan leggen, dan zoude men zich moeten verwonderen, hoe men woorden heeft durven verdraaijen, om den schijn te doen ontstaan, dat de Kamer ten minste een enkele keer het woord vertrouwen op het ministerie had willen toepassen.

De troonrede had gezegd, dat er geschikte middelen werden aangewend om de verdediging des lands in goeden staat te brengen. De Kamer antwoordt daarop dat zij zulks met genoegen verneemt; doch, dat zij verwant trouwt, dat Zijner Majesteits regering bij de tegenwoordige gesteldheid van 's lands geldmiddelen, niet naar de overtuiging zal deelen, dat daarvoor geene meerdere gelden kunnen worden bestemd, dan eene volstrekte noodzakelijkheid gebiedt.

Wien zal nu, uit dergelijke waarschuwing, die de Kamer vermeend heeft, door bemiddeling des Konings aan het ministerie te moeten doen worden, afleiden durven, dat zij vertrouwen stelt in de regering.

Nogthans het ministerieel blad heeft de vrijheid genomen de wegens onverlegen te schrijven: Met de staten-generaal STELLEN wij daaromtrent in 's Konings REGERING VERTROUWEN. Meent men dan in 's Gravenhage dat het *Nederlandsch publiek* niet meer lezen kan, daar men zich de moeite geeft hetzelfde dergelijk *Nederlandsch Nieuws* op te dringen.

Voor het overige is het geheele adres eene ingewikkelde afkeuring van vele punten van bestuur; sommigen op rekening van het ministerie van koloniën, anderen op dat van oorlog, van binnenlandse zaken, van financiën vooral; en ten slotte eene aanprijping ten gebuike van het geheele ministerie.

Meermalen heeft men de onafhankelijke bladen verweten, men heeft zulke op alle toonen, in ernst, en in spottebeneden aangevoerd, dat zij bij de publieke opinie geen ingang vonden, dat hunne redeneringen, loutere fictiën waren van individuen, welke oppositie voerden, om hunne bladen te doen ingang vinden.

Wij hebben het bejeden ons geacht daarop te antwoorden; maar wij kunnen toch niet af, ter dezer gelegenheid op te merken, dat zulk geschrift minstens zeer onhandig was. Wij willen ten bewijze daarvan alleen dit aanvoeren, dat zelfs de Tweede Kamer, welke ver af is van geheel in den geest der publieke opinie te zijn, dit jaar, in het adres zelve vermeend heeft aanmerkingen te moeten opnemen, welke de openbare bladen, herhaalde malen voerf gemaakt hebben. Wij hebben in hetzelfde verscheidene wenken opgenomen gezien, welke wij nog zeer onlangs geopperd hadden.

DUITSCHLAND

Brieven uit Berlijn melden, dat Rusland in den Caucassus heeft afgezien aanvullender wijze te handelen. Het grootste gedeelte van het operatie korps zal teruggeroepen worden. Men zal er zich bij bepalen, de steden sterk te bezetten, en eens cordon te trekken, om de Circassiers te beletten op Russisch grondgebied strooptogten uittevoeren. Het voorgewende plan om de Circassiers in hunne valleijen te stooten, is slechts een overrij, waarmee de Russen kunnen terugtoeg trochten te verbergen. Zulks is overigens onmogelijk tenzij men aanneemt dat de Circassiers zich zelve daartoe verledenen. Het is meer waarschijnlijk dat de Circassiers offensief zullen gaan handelen. Eene eeuw tijds zoude niet voldoende zijn, volgens de opinie van een

slacht gecoerde, naar de Circassiers in handen der Russen te brengen.

ENGELAND.

Men leest in den *Morning-Post*. In eene nieuwe vereeniging van Chartisten, die ten behulp willen komen aan de politieke slagtoffers van Lancashire, heeft een jong redenaar, de Heer Mintz, zich aldus uitgelaten: Maria Anna Walker is eene vryonderlijke vrouw, welke vaderlandsliefde aan alle vrouwen ten voorbeeld moet strekken. Ten gevolge harer krachtige taal, kan ik aan de tyrannen des lands voorzeggen, dat zij weldra zullen te strijden hebben tegen eene legeschaar van vrouwen. Die vrouwen zullen vechten als duivels; zij zullen de voorhoede uitmaken. De mannen zullen hen volgen, en niets zal ons kunnen wederstaan. (goedkeuring). De tyrannen hebben van den huiselijken haard eene hel gemaakt, en de vrouwen rukken zich van den haard af om het land aan dezelfde ondergang te onttrekken. Leven de vrouwen!

SPANJE

Een brief uit Portugal van den 1 October bevat het volgende: De zaak van het concordaat blijft op hetzelfde standpunt: twee maanden geleden liep het gedrukt; dat Mgr. Capaccini zou vertrekken naar de internuntius op dien tijd teruggehouden door den Franschen ambassadeur. Onlangs stond Mgr. Capaccini weder op het punt om wts te vertrekken, maar zijn gezondheid en voorzigtigheid ten einde waren; doch de afgezanten van Rusland en Pruisen verhoogden zich bij het Portugesche gouvernement, en verzochten hunne paspoorten, ingeval de internuntius genoodzaakt zou zijn te vertrekken.

Deze diplomaten weerhielden dus den apostolischen gezant, niet uit belang voor de Katholische godedienst, maar omdat zij zagen dat het Portugesche gouvernement, door op nieuw de onderhandelingen met den H. Stoel af te breken, des te nauwer met Engeland zou worden verbonden. Eindeijk het schijnt dat Engeland, Portugal en Spanje geen concordaat willen, dat Engeland de beide andere staten op de protestantismus wilt overhalen, met het oogmerk om de vereeniging hunner kabinetten vastor te maken; en dat Pruisen Rusland en Frankrijk zich hier tegen verzetten met oogmerk om deze nieuwen vereenigingsband te verhinderen.

FRANKRIJK

PARIJS 31 October. Het is thans twee maanden geleden, dat het ministerie van den 29 October het bestuur over de zaak genomen heeft. Men weet in welke ernstige omstandigheden het dagblad merkt met rede op, dat geen ministerie bedert 1830, van 20 lingen duur is geweest zonder crisis, zonder verandering, zonder binnenlands verschil. Men heeft in Engeland het gerucht verspreid dat de koning der Franschen de beoefening te kennen gegeven om te abdiceren ten behoeve van den Hertog van Nemours.

Deze tijding schijnt ons geheel en al onwaarschijnlijk toe, omdat Z. M. het regt niet heeft om de orde van erfelijkheid van den troon te veranderen, en den Hertog van Nemours of een ander zijner zonen hem te doen opvolgen, ten nadeele van den Hertog van Chartres.

Men heeft meermalen gezegd, dat Lodewijk Philips sedert 1830 meermalen er op bedacht is geweest, om afstand van den troon te doen ten voordeele van zijnen zoon den Hertog van Orleans, om den aanvang eener nieuwe regering gemakkelijker te maken. Maar deze geruchten zijn altijd zonder grond geweest. De dood van den Hertog van Orleans neemt thans alle waarschijnlijkheid weg.

Indien er sprake van abdicatie kan bestaan zou zulks alleen ten voordeele van den Graaf van Parijs kunnen geschieden. In dit geval zoude Lodewijk Philips aan de Kamers kunnen vragen om het regentschap met den Hertog van Nemours te mogen deelen.

De Fransche bladen bevatten een smeekschrift van Alexander Dumas aan de Fransche Koningin, hetgeen wij, om de zonderlinge wijze, waarmede het is ingekleed, overnemen:

MAJESTEIT!

« Wanneer ik voor de deuren des Hottels zal staan, en men mij vraagt op welken grond ik kan rekenen om binnen te gaan, zal ik antwoorden, dat ik, niet in staat zijnde om het goed zelf te doen, hetzelfde toch menigmaal aan de koningin van Frankrijk heb aangewezen, en dat de koningin van Frankrijk af het goed gedaan heeft, wat ik, arm en nietig schepsel niet heb kunnen doen.

« Laat mij u dan vooreerst bedanken in het voorbijgaan, voor deze arme Romeinsche vrouw, wier dochter gij tot u genomen hebt, en die geheel haar leven zal bidden, niet voor u Mevrouw, want het is aan u voor anderen te bidden, maar voor diegenen die u dierbaar zijn.

« Een van deze, ging den 28 Junij laatstleden, langs het eiland Elba, eene prachtige vloot geleidende, die zeilde waar de wind des Heeren dezelve heendreef, zoo ik meen, van het westen naar het oosten. Hij, die deze vloot bestuurde, was de derde uwer zonen, Mevrouw, het was de Overwinnaar van St. Joannes d'Ulloa, het was de pelgrim van St. Helena, het was de prins van Joinville.

« Ik bevond mij in eene kleine schuit, verloren in de ontmeetbaarheid, beurtelings de zee, dien spiegel des Hemels, en den Hemel, dien spiegel van God beschouwende. Daarna, toen ik vernam dat met deze vloot een uwer zonen voorbijging, dacht ik aan uwe Majesteit en zeide bij mij zelve, waarlijk zij was gezegend onder alle vrouwen, de moeder wier eerste zoon, Hertog van Orleans, wier tweede zoon, Hertog van Nemours, wier derde zoon Hertog van Joinville en wier vierde zoon Hertog van Aumale heet, schoone en edele jongelingen, die elk eenen overwinningsnaam bij hansen gewonen naam kunnen voegen.

« Daarna kwam ik mijmerend aan een klein eiland, welks naam zonder twijfel aan uwe Majesteit onbekend is het was het eiland van Pianosa God heeft bealoten, dat gij in dezen kleinen hoek der aarde zult gezegend zijn Mevrouw, en ik zal u zeggen hoe.

« Er waren op dit kleine eiland, twee arme visschers, die ontroostbaar waren; de fransche vloot had in het voorbijgaan hunne netten met zich medegeleefd, waaruit hun vermogen bestond, waarop de eenige hoop van hun bestaan gevestigd was.

« Zij vernamen dat ik een Franschman was; zij kwamen naar mij toe, verhaalden mij hunne ongelakken, zeiden mij dat zij geruineerd waren en dat hun geen ander middel meer overbleef om den kost te winnen, dan te bedelen.

« Ik vroeg hen, of zij eene koningin van Frankrijk kenden, die Maria Amelia heet; zij antwoordden mij, dat zij eene hunner landgenoten was, en dat zij van haar als van eene Heilige hadden hooren spreken.

« Toen liet ik hen het hierbij gevoegd smeekschrift doen, waarbij de Gouverneur van het eiland Elba

en van Pianosa een certificaat voegden, voorzien van alle blyken van wettigheid, en ik sprak hun hoop in.

« Inderdaad, Mevrouw, gij zult goed genoeg zijn, ik ben er zeker van, om den Admiral Duperré het verzoek te laten maken te waken ter hand stellen, en ik zal trotsch en dankbaar zijn, Mevrouw, weder de bemiddelaar tusschen u en het ongeluk geweest te zijn.

Ik heb de eer te zijn enz.

A. DUMAS.

— Men heeft te Parijs aangeplakt de volgende annorce, welke wij in het fransch mededeelen, omdat dezelve eene zinspeling is op de namen der Parijsche dagbladen, welke niet voor eene vertaling vatbaar is:

PARIS EST ACCOUCHÉ!!!

LE FOU DE PARIS

VIENS DE VENIR AU MONDE.

La France fera disparaître la Presse; afin que le Siècle ne voie plus rien de Constitutionnel, quand la Mode du Charivari sera devenue Quotidienne; le Temps, ruiné, qui n'est plus National, nous traitera en Corsaires pour nous subjuguier, malgré tous les Débats; la Paix n'existe plus; le Commerce est complètement nul; la Patrie ne reconnaît plus la Patrie, et moi, Fou, je serai sous peu un Moniteur qui prouvera au Globe que l'Europe est tombée, il y a longtemps, et que le Monde a été très mal arrangé.

— PARIJS den 1 November. Gisteren is de Koning om twaalf uur van Saint-Cloud op het kasteel der Tuilerien aangekomen.

Na aan eenige personen, die hem op het paleis afwachten audientie gegeven te hebben heeft de Koning den raad der ministers gepresideerd, dezelve heeft tot over 2 uur geduurd.

De Hertog van Nemours heeft gisteren middag op het Paviljoen de Marsan aan vele hoofd-officieren audientie verleend.

De Hertogin van Orleans is sedert het ongeluk van 13 Julij nog niet weder te Parijs gekomen.

— Eene Koninklijke ordonnantie van 8 October opent voor den minister van binnenlandsche zaken voor het Exercitie jaars 1842 een buitengewoon supplementair crediet van 1,500,000 franken tot onderhoud etc. der tuchthuizen en gevangenhuisen.

— Gepasseerdan Zondag heeft den gisteren dag in de omstreken van Gex gesneeuwd. De sneeuw is aldaar evenwel niet lang blijven liggen, maar dezelve bedekt de geheele bergketen van de Jura, die zich ten noorden van Gex bevindt.

Het weder is schoon maar de koudte is tamelijk sterk; gedurende de laatste nachten heeft het sterk gexroren, hier en daar zijn hagelsteenen van zeer groot kaliber gevallen.

— Men leest in de Courier van New-York (in Noord Amerika) dat het getal Emigranten die weder naar Europa terug keeren, zoo groot is, dat hetzelfde bijna gelijk staat met dat wat vroeger naar de nieuwe wereld over stak. Twee schepen zijn onlangs met 320 passagiers naar Europa terug gekeerd. Het waren bijna alle landverhuizers die sedert korten tijd aangekomen waren, en die de schepen die dezelve aangevoerd hadden, op hunne kosten weder terug hebben moeten transporteren.

Dit is een klaar bewijs van de ellende van dit land, waarvan de bronnen van bestaan niet meer toereikend zijn voor het getal hongerige landverhuizers die dezelve komen betwisten. Van 1 Januarij tot ult. Sept. zijn te New-York aangekomen 39,916 mannen en 26,170 Vrouwen te zamen 66,086 personen daaronder bevinden zich 10,603 manspersonen zonder bepaald beroep; en 25,991 vrouwen.

— De Heer Thiers heeft niettegenstaande de veelvuldige en veelrijlige verzoeken Rijsel nog niet verlaten. Men zegt nu zelfs dat hij niet voor den 15 Januarij aanstaande te Parijs terug zal komen.

— De dagbladen houden zich niet zoo zeer met de afzetting van den Generaal Pajal bezig, als men zulks wel geloofd had; evenwel de laatste dagorder van dien generaal verdient opmerking.

Zie hier de inhoud daarvan, dezelve is na de ontvangst van den brief van de heer Ghalk Suult aan de militairen van de le. division geadresseerd.

« Bij ordonnantie van 29 dezer is de generaal luitenant Sebastiani beroepen mij in het commando van de le. division op te volgen. Voor de roepen verlaat, waarvoor ik mij zoo plotseling gescheiden zie, gevoel ik de behoefte mijnne dankwenschen toevoegen; en hun mijnen dank voor de steeds aan den daggelegden ijver onder mijne orders, te betuigen.

Sedert 12 jaar, hebben bijna al de korpsen, aan de le. division deel genomen, hun moed heeft niet steeds verlaten, zoo dikwijls als ik tot dezelve mijnen toevlugt heb moeten nemen in gevaarlijke oogenblikken.

Officieren en Soldaten, wij hebben te zamen ernstige pligten vervuld; uwe ghechtheid heeft mij dezelve verligt. Ik dank u voor het vertrouwen dat gij mij steeds hebt betoond, en hetzelfde is mij des te dierbaarder, daar men daaraan gedeeltelijk de orde en rust die in Parijs heerscht toeschrijven moet.

Wat er ook gebeuren moge, eene groote zelfsvoldening blijft mij over. Uw aandacht is iets hetwelk mij niemand onttrekken kan, dezelve zal mij in mijne teruggetrokken toestand volgen en ik zal steeds heilwenschen voor het geluk van mijn land vormen.

Ik heb de hoop eene plaats in uwe gedachtenis en Sympathie te behouden.

Dit zal de belooning voor mijnne lange diensten zijn.

(get.) Luit. Gen. F. de Greve.

NEDERLANDEN

GRAVENHAGE, den 2den November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de heer van Dams van Isselt, uit naam der commissie, die, met een uit de Eerste Kamer vereenigd, belast is geweest met de taak om het adres van antwoord op de voordrede aan Zijne Majesteit den Koning te gaan handhaven, uwe wettige gedachten over het verslag bleek, dat de commissie op Maandag 11. door Zijne Majesteit is ontvangen, en dat Hoogstdezelve, nadat het vastgestelde adres door den voorzitter der Eerste Kamer was voorgelezen, woordelijk het volgende heeft geantwoord:

« Edele Mogende Heeren! Voorzeker beschouw ik de liede en ik voeg er bij het geluk van het Nederlandsch volk als de beste belooning voor mijne zorgen. Aangenaam is mij dus ook de betuiging der verknootheid, welke ik bij dit adres ontvang.

« Ik merk tevens met genoegen daarin op de blyken van bereidwilligheid der Staten-Generaal, om mij met volbrengen mijner wettelijke taak, zoveel mogelijk, gemakkelijk te maken. Indien ook de omstandigheden van het oogenblik te wenschen overlaten, ik koester desniettemin het vertrouwen dat deze zitting goede vruchten zal dragen.

« Mijnerzijds zal ik het algemeen belang naar vaste beginselen met voorzigtigheid toegepast, blijven voorstaan en in alle deelen van het rijkbestuur orde en regelmaat met klein handhaven.

In dezelfde zitting der Kamer heeft de stemming plaats gehad tot het opmaken der aan Zijne Majesteit aan te bieden voordragt, ter vervulling van de vacature in de Hoogen Raad. De uitslag der daarover gehouden stemmingen is geweest, dat dat op deze voordragt zullen worden gebracht de heeren, en zors.

F. de Greve, geboren te Aalsmeer, hoogleeraar in de rechten aan 's rijks atheeum te Franeker, als eerste candidaat;

W. baron van Lijnden, lid van de arrondissement-regbank te Nijmegen, als tweede candidaat; en W. C. B. Wiltgens, advocaat bij den Hoogen Raad, te Gravenhage, als derde candidaat.

In overeenstemming met het verlangend door de commissie tot herziening der genotskundige wetten, bij het sl. t. van haar rapport van den 23. April 11. kenbaar gemaakt, zijn bij het departe-

ment van Binnenlandsche zaken onderscheiden memorien, adviezen en andere stukken ingekomen, belangrijke aanmerkingen ter onderwerpelijke zaak mededeelende; waarvan ter bekwaamer tijd een gepast gebruik zal worden gemaakt. Welligt kunnen er nog meer zoodanige worden te gemoet gezien, welker inzending dan toch nog in den loop van dit jaar verlangd wordt, ten einde zonder verder opoutheid met de afdoening van dit gewichtig onderwerp een aanvang zou kunnen worden gemaakt.

-- APELDOORN, 1 Nov. Zondag II. is hier gepasseerd een detachement van 30 dragonders, onder het bevel van den L. luitenant Queyse van Deventer komende, en zich begevende naar de baan voor den Rijn - spoorweg, tusschen Ede en Arnhem alwaar onder de arbeiders eenige ontevredenheid moet zijn ontstaan, die het inroepen van militaire hulp noodzakelijk heeft gemaakt; zoo zelfs dat, naar men vermeent, gisteren morgen, nog 100 man dragonders uit Deventer derwaarts is getogen.

Ingezonden Stukken.

Paus INNOCENTIUS III.

EN

KONING JAN ZONDER LAND.

De Evangelische Kerkbode heeft zich onlangs verlustigd, met op zijne wijze te geven eene geschiedenis van Paus Innocentius III en Koning Jan zonder land, met betrekking tot de oneenigheden, welke tusschen deze twee personen geheerscht heeft. De Evangelische Kerkbode schijnt zijn verhaal geput te hebben uit het beroemde werk van den geleerden Protestant Hurter, voorzitter van het Consistorie te Schaffhouse, gelijk zal blijken uit het volgende verhaal, door ons insgelijks uit dien gemoedelijken schrijver overgenomen; maar ook zal tevens hieruit blijken de verregaande kwade trouw van den Evangelischen Kerkbode, die uit Hurter alleen datgene genomen heeft, wat zijne zaak dienstig konde zijn (... zijne zaak? ... ó wanhopige zaak, die door zulke middelen moet staande gehouden worden) namelijk om zijn laasterlijk gift uit te spuwen tegen den Stoel van Petrus, die reeds 10 eeuwen lang de bloedigste vervolgingen, de boosaardigste en fijnst gesponnen aanvallen heeft getrotseerd en niettemin hecht is blijven staan, en die dus, door de laffe en lage, ja belagchelike uitvalen van den zich noemende Evangelische Kerkbode niet aan het wankelen zal gebracht worden. Alleen dus om logen en laster te beschrijven, willen wij een getrouw verhaal geven van al het gebeurde tusschen den Paus en den Engelen Koning, en in dit verhaal zullen wij geheel den Protestant-schen schrijver Hurter volgen. Wij zullen ons geene aanmerkingen veroorloven; slechts willen wij vooraf aanmerken, dat zoo al Paus Innocentius III niet geheel is vrij te spreken van eene te verregaande zucht, om zijn tijdelijk gezag uit te breiden, het over hem te vellen oordeel veel van deszelfs gestrengheid verliezen zal, wanneer men slechts zoo veel goede trouw wil bezitten, om dien Paus niet te oordeelen naar de begrippen en stelsels dezer eeuw, maar der eeuw waarin hij leefde.

JAN volgde zijnen broeder Richard op in het bezit van den troon van Engeland. Hij had alle de ondeugden zijns voorgangers, zonder eene zijner goede hoedanigheden te bezitten. Bij de verdeling zijns vaders nalatenschap was hem geen Vorstendom ten deele gevallen, en daarom werd hem de bijnaam van ZONDER LAND gegeven.

Wij zullen hier geene melding maken van de twisten tusschen den Koning van Engeland en dien van Frankrijk, waarin de bemiddeling van Innocentius zoo veel bijbragt om den vrede te herstellen; ons doel alleen zijnde de onmiddelijke betrekkingen te vermelden, waarin de Paus tot Koning Jan en zijn rijk gestaan hebben.

De Aartsbisschop van Cantorbéry overleed in de maand Julij 1206, hij werd verdacht gehouden, meer naar den Koning van Frankrijk dan aan zijnen

eigen Vorst en Vaderland gehecht te zijn. Eenige onregelmatigheden, die bij de verkiezing van zijnen opvolger hadden plaats gehad, noopten den Paus, om zijne aandacht op dat Aartsbisdom te vestigen. De zaken der kerk van Cantorbéry waren, zoo al niet in eenen verwarden toestand althans in eenen staat, die ligt aanleiding tot moeilijkheden kon geven, en werkelijk reeds meer dan eens, ter zake der verkiezingen, oneenigheden had verwekt. De Augustijner-monniken, uit wier rustig klooster langzamerhand de voornaamste bisschoppelijke zetel gesproten was, beschouwden zich als de stichters en de eerste geestelijkheid dier kerk; daarentegen vorderden de kanunniken dezelfde regten, welke hunne ambtbroeders in andere bisdommen uitoefenden. De suffragaan bisschoppen van hunne zijde, beweerden ook eertijds deel te hebben genomen aan de verkiezing, althans van eenen Aartsbisschop, en deze werden door den Koning ondersteund, wien het ligter viel zijnen invloed op de verkiezing uit te oefenen door hante tusschenkomst. Dan door die der monniken, die minder vatbaar voor vreemde bedenkingen, minder buigzaam waren. Daarenboven de menigvuldige betrekkingen der kerk van Cantorbéry vorderden dikwerf de tusschenkomst van den H. Stoel. Dit had, onder anderen, plaats betrekkelijk het bouwen der Kapel van Lambeth; daarna veroorzaakte een verschil omtrent de kerk van Favenham maatregelen, welke nimmer verschooning kunnen vinden in hen wier inzichten naar een hooger doel moeten stroven; en meer dan eens werd geredetwist over de vraag, wien het bezit eener opgevalen kerk in het aartsbisdom toekwam, den abt en zijn klooster of den aartsdiaken en den kanunniken?

Nog vóór dat de Bisschop Humbert ter arde besteld was, gingen de jonge monniken, midden in den nacht tot eene nieuwe keuze over, zonder daartoe het verlof des Konings g. vraagde te hebben, zoo als een oud gebruik dit vorderde; zij kozen Reginald, hunnen onder-prior, tot aartsbisschop, en plaatsten hem, onder het zingen van plechtige dankgebeden, op den aartsbisschoppelijken zetel. Bewust dat zij door het verzuim van deze verkiezing ter kennis des konings te brengen, het tot nog toe gevolgd gebruik overstreden hadden, deden zij den verkozen Aartsbisschop onder eede beloven, dat hij zijne verkiezing geheim zoude houden, tot dat hij de bevestiging van den Paus zoude hebben bekomen, tot welk einde hij zich met eenige broeders naar Rome op reis begaf. Doch naauwelijks in Vlaanderen aangekomen, bleef hij zich overal voor als gekozen Aartsbisschop en toonde aan ieder de aanbevelingsbrieven van zijn klooster aan den H. Stoel gericht. Zoodra de monniken van het gedrag van Reginald kennis kregen, waren zij ontevreden dat hij zijnen eed verbroken had, en vroegen den Koning verlof om eenen Aartsbisschop te kiezen. De Koning stelde in het openbaar geene voorwaarde aan zijne bewilliging, doch in het geheim beval hij den bisschop Jan van Norwich, zijnen vertrouweling, aan, en belastte de afgevaardigden, om zijn verlangen aan hunne broeders kenbaar te maken. Vermeenende hunne vroegere fout te herstellen, door het verlangen des Konings in te willigen, verkozen zij met eenparige stemmen den Bisschop Jan van Norwich. Deze werd in de tegenwoordigheid des Konings zelve uitgeroepen, naar het altaar geleid, op den aartsbisschoppelijken zetel geplaatst en door den Koning in het bezit gesteld der goederen van het aartsbisdom.

Middelwyl was Reginald te Rome aangekomen. Hij gaf aan den Paus en aan al de kardinalen kennis van zijne verkiezing, vertoonde de aanbevelingsbrieven van zijn klooster, en vroeg aan Innocentius de bekrachtiging zijner verkiezing. Doch te gelijker tijd kwam een afgevaardigde der suffraganten, die voorstelden, dat eene verkiezing, zonder hunne tusschenkomst gedaan, nietig en van onwaarde was, aangezien het regt om aan de verkiezing mede te werken, hun sedert onheugelijke tijden toekwam. De Paus verklaarde dat men nadere inlichtingen moest inwinnen en ontbood de getui-

gen der twee partijen tegen de maand Mei 1206. Hij schreef te gelijker tijd aan de suffraganten, dat zij den eerbied jegens de Moederkerk niet zouden uit het oog verliezen, en droeg aan eenige abten de taak op, om narigten op te zenden en hem hun verslag in te dienen. Want, zeide hij, ons voornemen is over de kerk van Cantorbéry te waken, door hare regten te eerbiedigen en op God te vertrouwen, op dat die kerk voortaan eenen heilzamen vrede geniet.

In plaats van met vertrouwen den uitslag van het onderzoek en de beslissing des Pausen afte-wachten, hitste men in Engeland de belanghebbende partijen meer en meer tegen elkander op. Zes monniken van Cantorbéry en de aartsdiaken van Rochmont kwamen onverwacht te Rome aan om aan te kondigen dat zij, even als de suffraganten, in het belang des vredes, van alle nader beroep hadden afgezien en onderling overeengekomen waren den bisschop van Norwich tot Aartsbisschop te vragen. De Koning, zeiden zij, had hen gezonden, hij had in de kosten hunner reis voorzien en hen eene groote som gelds medegegeven, om de bevestiging van den Paus te bekomen.

Innocentius schoen geene groote genegenheid voor dien Bisschop te koesteren, eenedeels om dat de Koning zijnen invloed in die verkiezing had doen gelden, en nog meer, om dat hij vreesde dat Jan het voetspoor van den Aartsbisschop Humbert zoude volgen, die in zijne hoedanigheid van Groot-regter en kanselier zich meer met tijdelijke dan met geestelijke zaken bezig had gehouden. De onderprior der Augustijnen en zijne medebroeders die te Rome gebleven waren, verhielen zich ook tegen dit verzoek, want, zeiden zij, terwijl de zaak hangende is voor den H. Stoel, is het niemand geoorloofd de beslissing vooruit te loopen; waanneer zich in eene kerk een bekwaam geestelijke bevindt, mag men geene vreemden in haar midden roepen; eindelijk, voegde zij er bij, dit verzoek is allemaalig ge-daan uit vrees voor de personen en de bezittingen der monniken." De Paus dacht dus dat de verkiezing van den bisschop verworpen behoorde te worden, niet zoo zeer om den persoon, dan wel om de formaliteiten. De afgevaardigden der monniken waren van lastbrieven voorzien, voor het geval dat zulks gebeuren zou. Deze brieven hielden in dat de onderprior nimmer met er daad tot Aartsbisschop verkozen was geweest, dat hij niet de eenparige stemmen verworven had, en dat hij slechts naar Rome gezonden was, om zich als verkozen-bisschop voor te dragen, ingeval de Paus genegen ware zich aan de zijde te scharen van den Aartsbisschop, door den koning en door de suffraganten voorgesteld. De monniken voegden hier bij, dat zij den onderprior de verbindtenis opgelegd hadden, uit kracht der gehoorzaamheid en onder bedreiging van vervloeking, om niet dan in den uitersten nood van het bevel van verkiezing gebruik te maken, maar dat hij in tegendeel, door hoogmoed gedreven, zich al aanstonds al verkozen bisschop had voorgedaan. De onderprior bekende deze daadzaken maar beweerde dat de verkiezing met alle wettelijke vormen had plaats gehad. De Paus zoo vele tegenstrijdigheden in deze zaak ziende, ontbood op nieuw een zeker getal Augustijner-monniken naar Rome, tegen het einde der maand September, om aldan deze zaak bepaaldelijk te beslissen en een bekwaam man te verkiezen.

Gedurende dien tijd moesten de bisschop van Rochester en de abt der Augustijnen te Cantorbéry al de religieusen der orde onder eede verbonden omtrent de wijze, waarop zich alles toegedragen had, om te voorkomen dat noch de koning noch de suffraganten nieuwe hinderpalen opwierpen tegen de beslechting van dit verschil, onder voorwendsel dat de verkiezing buiten hunne medewerking had plaats gehad, gelastte Innocentius hen om in den bepaalden tijd gewaagden naar Rome te zenden, zeggende dat hij niet wilde dat zij in hunne regten verkort zouden worden, noch ook

